

Varga Éva

ÉJSZAKAI VADÁSZAT

A király minden reggel valamilyen állattá változott. Rendszerint borotválkozás közben történt meg az átlényegülés, a király a saját arca helyett hirtelen egy farkas vagy egy rétisas képét pillantotta meg a tükörben. Gyorsan behunyta a szemét, és máris a palota falain kívül, az erdőben kóborolt.

Ugyanabban a pillanatban megkezdődött a vadászat is. A fővadász belefűjt a kürtjébe, és kiadta a parancsot: ma hattyúra vadászunk! Éppen azon a napon mondta ezt, amikor a király hattyúként úszkált a tóban. Mentek a lovak, a vadászok, csörögtek a fegyverek, loholtak a kutyák a csatakos magas fűben. Csak egyetlen hattyút láttak, de az is fölrebbent előlük, és hiába lőttek utána, eltűnt nagy szárnyacsapkodások között. A csüggedt vadászok hazafelé menet egy varjút lőttek.

Másnap a király szarvassá változott. A fővadász belefűjt a kürtjébe, és kiadta a parancsot: ma szarvasra vadászunk! És már mentek is a lovak, a vadászok, csörögtek a fegyverek, a zsákokba rejtett csapdák, szimatot kapva loholtak a kutyák a csatakos magas fűben. Csak egyetlen szarvas bukkant eléjük, tíz percig, ha tudták követni, majd nyomtalanul eltűnt a szemük előtt. A csüggedt vadászok hazafelé menet egy csókát lőttek.

Másnap a király rókává változott. A fővadász belefűjt a kürtjébe: ma rókára megyünk! És már mentek is a lovak, az ördögi terveket szövögető vadászok, csörögtek a fegyverek, a szemérmetlenül mutogatott csapdák, fejvesztve loholtak a kutyák a csatakos magas fűben. Csak egyetlen róka volt a környéken, de azt sem tudták tíz percnél tovább üldözni, mert a róka nyomot sem hagyva eltűnt a szemük előtt. A csüggedt vadászok hazafelé menet egy rucát lőttek.

Másnap a király mókussá változott. A fővadász belefűjt a kürtjébe: mókust üzzetek! És már mentek is a porcelántarka lovak, a hajlékony testű vadászok, csörögtek a könnyű fegyverek, a hasztalan cipelt csapdák, egymásba gabalyodva, ugatva-morogva loholtak a kutyák az egérrágtá mezőkre. Csak egyetlen mókust láttak, de ahogy lecsaptak volna rá, máris eltűnt a szemük előtt. A csüggedt vadászok hazafelé menet egy rigót lőttek.

Másnap a király bagollyá változott. A fővadász azonnal belefűjt a kürtjébe: baglyot lőjtek! És már mentek is a hegyfaltipró, büszke lovak, a hideg és meleg nyomokon hajtó vadászok, csörögtek a szegecsekkel kivert fegyverek, a saját kezűleg készített csapdák, csámpázó szaladással loholtak a néma vadászó kutyák a csatakos magas fűben. Csak egyetlen bagoly mutatta magát, de tíz perc múlva, bárhogy is keresték, nyomot sem hagyva eltűnt. A csüggedt vadászok hazafelé menet egy verebet lőttek.

Másnap a király kígyóvá változott. A fővadász belefűjt a kürtjébe: ma kígyóra vadászunk! És már mentek is a kakaslépésű lovak, a megvesztegethetetlen vadászok, csörögtek a sohasem tévesztő fegyverek, a máskor oly hatásos csapdák, loholtak a nyúl vadász akrobata kutyák a csatakos magas fűben. Csak egyetlen kígyót láttak, de az is elsurrant előlük, és többé nem leltek a nyomára. A csüggedt vadászok hazafelé menet egy kakukkot lőttek.

Másnap a király vaddisznóvá változott. A fővadász belefűjt a kürtjébe: vaddisznót hajtsatok! És már mentek is a napos-holdas paripák, a sebhelyes testű vadászok, lóba-

lőztak a célgömbökkel ellátott fegyverek, a sóhajtásra is elsülő éles csapdák, egymással versenyt szaladva loholtak a kutyák a szélsöpörte mezőkre. Közel s távol csak egyetlen vaddisznót találtak, ám az is eltűnt a szemük elől, és többé nem akadtak a nyomára. A csüggedt vadászok hazafelé menet egy ökörszemet lőttek.

Másnap a király fácánna változott. A fővadász kiadta a parancsot: fácánra megyünk! És már mentek is a csöbörbe hágó lépésű lovak, az ingerlékeny vadászok, csörögtek a visszacsapó íjak, a kikerülhetetlen csapdák, loholtak a kéz- és hangjelekre egyaránt engedelmes kutyák a csatakos magas fűben. Csakhogy azt az egyetlen fácánt sem tudták meglőni, amelyik feltűnt előttük, mert nyomokat sem hagyva mindörökre elrepült. A csüggedt vadászok hazafelé menet egy királykát lőttek.

Másnap a király cinkévé változott.

Azonban a fővadász ez egyszer tévedett, mert így kiáltott: ma őzet hajtunk! És nap hiába mentek a mézsárga lovak, a borókapálinkából erőt merítő vadászok, hiába csörögtek a megtöltött fegyverek, a tervrajzok alapján gondosan készített csapdák, hiába loholtak a felheccelt kutyák a csatakos magas fűben, bebolyongták az erdőt, de egyetlen őz nem sok, annyit sem találtak. A csüggedt vadászok hazafelé menet egy hirtelen felröppenő cinkét lőttek.

Aznap a király – ahogyan szokott – a déli harangszóval nem változott vissza királlyá, és a palotában keresni kezdték. Estére már mindenki tudta, hogy eltűnt. Előhívták hát a vadászokat, hogy menjenek az erdőbe, és világító fáklyákkal, hangos rikoltozásokkal keressék a felséges urat. A fővadász belefújta a kürtjébe: a királyt keressétek! És már mentek is a sötét erdőtől irtózó lovak, a büntudatos vadászok, csörögtek a kibiztosított fegyverek, a fel-felcsillanó csapdák, nyugtalanul loholtak a fáklyafénytől megvakult kutyák a sáros magas fűben. Hajnalig keresték a királyt, hajnalig nem találták. Akkor eloltották a fáklyákat, vállukra akasztották a fegyvereket, visszaszólították a kutyákat, és csüggedten, üres kézzel hazamentek.

A királyt senki sem találta meg, mindörökre eltűnt. A semmire sem jó vadászokat a kancellár szelnek eresztette. Keressenek maguknak máshol munkát! És elmentek az inukszakadt lovak, elmentek a felnőtt korokra megkeseredett vadászok, zörögtek az engedély nélkül tartott fegyverek, a megrozsdásodott csapdák, elvánszorogtak a túlajtott kutyák. Mentek a hasadozott patájú lovak, a mulatságokon elzüllött vadászok, vitték a mindig csütörtököt mondó fegyvereket, a darabjaikra szétesett csapdákat, el-tántorogtak az élőködőktől véresre mart szájú kutyák a kiegészett magas fűben.

Soha többé nem tértek vissza.

Ez volt a legújabb: a király hallucinált. A legváratlanabb pillanatokban fergeteges tapsolás zaja ütötte meg a fülét.

Először egy szép keddi napon zongorázás közben érte a megrázkódtatás. Hiba nélkül fejezett be egy szonátát, amelynek utolsó tétele nehéz variációkból állt, és akkor valahonnan az ajtó felől gyors ütemű, lelkes tapsolás kerekedett. A király mosolyogva nyitotta ki az ajtót, ugyan ki lehet az, aki nem tudja magában tartani a tetszését. Behívom egy csésze teára, gondolta még, de az ajtó mögött nem állt senki sem. A folyosó is kihalt volt mindkét irányban. A király tréfára gyanakodott.

Másodszor új ruhát próbált a király a tükör előtt, különleges párizsi modell volt, elöl sima finom bársony ezüstgombokkal, hátul pedig a fenekénél fodorcsíkokkal. Talán túl merész, gondolta a király, amint jobbra-balra forgott, de váratlanul felharsant a fülében ugyanaz a tapsolás, ami már egyszer megörvendeztette a lelkét. Fölkapta a

fejét, figyelte, ahogy kiöblösödik, teret nyer a szobában az erős tapsolás, a háta lúdbőrzött, a fenékfodrok megremegtek.

Harmadszor egy veszekedés közepébe fészkelte be magát az elképesztő zaj. Nem értem – kérdezte már harmadszor a királyné –, miért ne hívhatnánk meg apámat az esztélyre? A király kifakadt: Úgy látom, egyértelműbben kell fogalmaznom. Az apád már nem való emberek közé. Mit mondanak a magas rangú vendégek, ki ez a szerencsétlen ördög, akinek a szájából visszacsorog az étel, és aki még álltában is elbóbiskol? Félreültetni sem lehet, mert nem fér a bőrébe, hülyeségeket kérdez, uralkodása fénykoráról mesél hihetetlen történeteket, feltűnően bámulja a nők fenekét, és nem tartja vissza a szellentéseit. Saját kezemmel dobom ki, ha beteszi a lábát.

És akkor a taps megint! A király fölemelte a fejét, fimon orrlyuka kitágult, tátott szájjal figyelte az elragadtatott tapsolást, még rövid „bravó” kiáltásokat is hallani vélt közben.

És ezentúl egyre kevésbé lepődött meg, ha felharsant fülében a sehonnét sem érkező, különös tetszésnyilvánítás. Ellenkezőleg, mind nagyobb kedvvel szegeződött figyelmére ezekre a belső hangokra. A palotában csak bámulva nézték, honnan nyeri a király lefegyverző magabiztosságát, miféle sugallatra indítja kockázatos hódító háborúit! Hogy nem fél találkozót szervezni Rettenetes Pereszlénnyel, aki a család ősi ellensége, és úgy tudni, hogy már kétszer is a király életére tört, és akkor sem inog meg, amikor arra kéri, mutassa meg erejét a nép előtt, és töltsön el egy napot a palota falán függeszkedve!

Három év múlva a palota lakói nyugtalanul vették észre, hogy a király megsüketült. Nem hallotta meg, ha szóltak hozzá, nem értette, ki mit beszél, igaz, nem is a beszélőre fülelt. Arcán a feszült figyelem önmagának szólt, mintha saját belső világa babonázta volna meg. A cselekedetei azonban célirányosak, ésszerűek voltak, és senki sem akadályozhatta meg végrehajtásuk közben. Így számolt le országában a legkisebb ellenállással is. Ránézésre tudta, ki ellenség, ki barát, háború esetén sohasem döntött rosszul, mindig a legcélravezetőbb taktikát választotta, a győzelem utáni megtorlás helyességéről ékesen szóló beszédben győzte meg a katonákat.

Utoljára a halálos ágyán próbált kapcsolatot teremteni a külvilággal. Remegve felköttykötött, s miután citromos vízzel megittatták, állát puha kendővel megtörölték, könnyöregve nézett a körülötte állókra. Tapsoljatok! – suttopta. – Mindenre kérek benneteket, tapsoljatok! Tapsoljatok!

Így is halt meg a király, szolgálai fülsértő tapsolása közben.

A királyfi folytonosan csak azon csodálkozott, hogy körülötte mindenki milyen biztos a maga dolgában. Még a szakácsné is habozás nélkül bírja kijelenteni reggel: lemegyek a boltba, hozok friss tejfölt. És veszi a kabátját, és megy, és sikerre viszi a vállalkozását, mert tíz perc múlva visszatér két doboz tejföllel a szatyrában. Útközben nem üti el egy autó sem, nem csimpaszkodik rá egyetlen veszett kutya sem, nem ütik le, nem rabolják ki, az építkezések alatt is úgy halad el, mintha védőháló feszülne fölötte, a lengő teher alatt is kétszer átszalad, és semmi baja nem esik. Miért van ez?

De ugyanilyen szerencsefia a kertész is. Mindennap ki meri tenni a lábát az utcára, és nem támadnak rá rablók, sarkokon ólalkodó banditák nem húznak a fejére fekete vászonzsákokat, hogy becsstelen dolgokra kényszerítsék, a járda sem szakad be alatta, nem lép nyitva felejtett vízaknába, táncolni sem kezd önfeledten mindenki megrökönyödésére. Miért van ez?

Kifejezetten gyanús, ahogyan az emberek egyenes háttal, tiszta tekintettel, határozott lépésekkel járkálnak az utcákon. Mintha tudnák, merre kell menniük, nem tévednek el, nem fordulnak vissza félúton, mert elveszítették a bátorságukat, nem tesznek kerülő utakat, hogy kivédjenek valami veszélyt. Nem ütözköznek egymással, nem esnek össze, nem zuhan rájuk egy kirakatüveg, és ha akarják, épp a járda szegélyénél meg tudnak állni, nem rohannak a kerekék alá. Miért van ez így?

Akkor csodálkozott még igazán a királyfi, amikor táncmulatság volt a palotában. Bámulta a magabiztos embereket. Csak belépnek a bálterembe, és nem esnek hasra rögtön – sőt később sem. Végig merészelnek menni a táncparketten, épp az előtt a személy előtt állnak meg, aki előtt akarnak, véletlenül sem rohannak bele kidülledő mellkassal. Minden pillanatban kihívják maguk ellen a sorsot, mert nyugodtan beszélgetni kezdenek, és nem akad össze a nyelvük, érthetően fejezik ki magukat, nem motyognak elbátortalanodva, nem vicсорognak, nem nevetnek föl minden ok nélkül, túrik egymás pillantását, nem esnek össze ájultan, falfehéren. Elveszik a felkínált italokat, és nem nyelnek félre, nem fulladnak meg kiguvadt szemmel, kidagadó, nyáladzó nyelvvel. A táncolókra a királyfi már rá sem mer nézni. Mert senki sem tántorog egyensúlyát veszítve, nem gurulnak szanaszéjjel egymásba kapaszkodva a párok, s mint a hátukra fordult bogarak, nem kalimpálnak a lábukkal nevetésesen. Egészen pontosan tudják a lépéseket, és még mosolyognak is hozzá, forognak, ugrálnak, hajlonganak. Hogy merik?

A királyfi érthetőbbnek találná, ha mindenki kétségbeesetten ténferegne az utakon, az emberek olyan gyakran buknának orra, hogy már csak kúszni és csúszni mernének, autók roppantanák össze a gerincüket, kicsavarodott lámpaoszlopok zúznák szét a koponyájukat, hirtelen támadt szélvihar csapkodná őket a falakhoz, heves jégeső verné ki a szemüket. Ez mennyivel logikusabb lenne! A kémények miért nem dőlnek le inkább, a virágcserepek miért nem potyognak a földre? Az ablakkeretek hogyan tartják meg az üvegeket, a tetőgerendákat mi szilárdítja, a betonból miért nem pereg ki a cement, a kupolák, a hidak, az emeletek miért nem omlanak, szakadnak, roskadnak össze mindenütt a világon! Hogy van ez?

A királyfi nem értette, kellemetlennek és veszélyesnek ítélte ezt az öntelt világot. Ezért időnként lepöckölt egy-egy darab ételt a földre étkezés közben, és magában elégtételt érzett. Olykor lepofozott egy-két könyvet a polcokról, és a lelke kivirult, mint a május. Előfordult, hogy a kiállításokon lesodorta a műtárgyakat, és ugrálni tudott volna örömeiben. Jövés-menéskor kicsit belerúgott az emberekbe, és szélesen elmosolyodott. Az elegáns helyeken, ahol a legkevésbé illetet volna, fintorgott, böfögött, az előtt állónak számárfület mutatott. De jó! Figyelme kinyílt, ha ezt hallotta valakiről: hát ez megőrült! Szemével máris mohón keresni kezdte a meghibbantat, és mély rokonszenv ébredt benne iránta. A háborodottnak még a lélegzetvételét is leste, hogy magába szívhatta ezt a gyönyörűséget. Potenciális örültnek nyilvánította magát, és igyekezett is megfelelni az ebből adódó elvárásoknak. A koncerteken szétapsolta az előadást, a templomban egyedül ő maradt ülve, amikor mindenki más térdre borult. A kívánatos nők mellét bárhol megsimogatta, előfordult, hogy a szoknyájukba fújta az orrát. A királyfi, mint az üstökös repült óhajtott célja felé, és miközben mások úgy látták, hogy rohamos gyorsasággal borul el az elméje, ő már boldogan élvezte az életét, mert végre szabad, szabad, szabad volt mindenekfelett.

A király sohasem járt a palota kerítésén túl. Mint a tenyerét, ismerte a palotát, ezer-szer is körbejárta már a kertet, de a kinti világról annyit sem tudott, mint a szárnyas állatok, amelyek szabadon repülhetnek ide-oda.

Ismerte a kert minden zegét-zugát. A sövényekből épített labirintusból csak ő tudott kikeveredni segítség nélkül, az ösvényeket ő maga taposta simára, ismerte a rejtkehelyeket, hosszasan időzött a rózsalugasok árnyékában, a fenyőfák alatt tobzott szedett, a gesztenyefákról gesztenyét gyűjtött, a dióverés is legjobb szórakozásai közé tartozott. A szökőkutakat télen is szerette nézegetni, a kerti házikókba is szívesen ült be, és az ablakból kedvtelve nézegetett kifelé. És ismerte jól belülről a magas kőfalat, tudta, hogy három méter magas, a tetején pedig szögesdrót húzódik. A palotának is ő volt legjobb ismerője. Nemcsak a lakosztályokat ismerte, hanem az alagsort, a konyhát, a cselédek szobáit, a hátsó lépcsőn kanyargó szagokat. Igyekezetében a pincéről külön térképet készített, a padlásra pedig rendszeresen feljárt ellenőrizni, hogy a tartógerendák nem korhadnak-e, és hogy a kémények téglái nem járnak-e ki. Ha keresnivaló akadt a palotában vagy a kertben, mindenki csak őhozza fordult, mert a király azonnal megtalált minden elkallódott holmit.

Azonban mindez kevés volt neki, egyre csak arról ábrándozott, hogy milyen lehet a világ a magas kőfalon túl. De hiába mászott fel a legnagyobb fa tetejére, a kerítés a fánál is magasabb volt. Hiába állt ki a palota csúcsára, a rengeteg kert széle olyan messze esett, hogy csak a kőfal csíkját látta, semmi más. Azt azért meg mégiscsak szégyellte volna, hogy titokban a kerítés alá alagutat ásson, és úgy szerezzen tudomást az elrejtőzött világról. A vendégeit is szégyellte volna vallatóra fogni. Mert megkérdezhetné volna-e például Luxemburg hercegét, aki fontos hadügyi tárgyalásokra érkezett, hogy ugyan meséljen arról, mit látott maga körül, mialatt idáig utazott? Titokban kiszökhethetett volna-e az istállóba, hogy a herceg lovait és a hintót megvizsgálja, van-e rajtuk árulkodó nyom? Hát még a szobalányok, szakácsok, kertészek fecsegőkedvét kihasználhatta volna-e? Arcpirulás nélkül pénzt csúsztathatott volna-e az alkalmazottak zsebébe, hogy szóljanak pár szót a vaskapun túl feltáruló látványról? Nem, mindezt méltatlannak érezte volna.

Egy maradt csak számára, az ábrándozás, és a várakozás, hogy egyszer véletlenül valaki elszólja magát, és a kinti világnak legalább egy kis darabja ismertté válik előtte. Például, ha megkérdezné a szakácsnét, hogy ejnye, hol szerezte be ezeket a szép karfiolokat, és erre ő nem azt válaszolná, amit szokott, hogy honnét, hát csak innét a veteményesből, hanem mondjuk azt válaszolná, hogy kintről, és akkor lehetne folytatni, hogy honnan kintről, és szigorúan a szakácsné szeme közé nézni. Vagy amikor megkérdezi a gondnokot, hogy honnét szállíttatta ezt az aranyrámás tükröt, és a gondnok egyszer nem azt válaszolná, amit mindig szokott, hogy hát csak a szokásos helyről, amire ő nem felelheti vissza ostoba módon, hogy na de miféle szokásos helyről, hanem a gondnok azt válaszolná, hogy hát odakintről, akkor aztán lehetne tovább kérdezősködni, hogy honnét kintről, és szigorúan a szeme közé nézni. És amikor arról kérdezi a papot, hogy a világ teremtése vajon csak a kőfalon belülről vonatkozik-e, s minden egyéb látomás és képzelődés csupán, és erre a pap nem azt válaszolná, amit szokott, hogy a teremtés útjai kifürkészhetetlenek, amire ő nem vághat vissza gyerekes módon, hogy na de én mégiscsak szeretném kifürkészni, mert akkor elárulná, hogy kételkedik a tanításban, hanem mondjuk arról beszélne a pap, hogy egy kőfal nem szabhat határt az Alkotó képzeletének, akkor lehetne kérdezni ennek a képzeletnek a gazdagságáról, beszédes példákat követelve. Azzal már lehetne valamit kezdeni. De a királyné sem szólja el magát, hiába is kérdezi a király, hát apádat mikor látogatom már meg, mert a válasz mindig csak egy és ugyanaz, ő jön el ide, ahogyan szokott, tudhatod te is.

És csak furdalja a királyt a kíváncsiság. Néha már azon van, hogy elkiáltja magát: utazni akarok, készítsétek elő a lovakat! De milyen furcsán néznének rá a palotában,

hova akar ez utazni, amikor sohasem megy sehova, és mindjárt lovakat követel. Azt pedig már végképp nem kiálthatja, szökni akarok, nyergeljétek fel a lovamat! Ezt még csak nem is gondolhatja. A palota a legkívánatosabb hely a világon. A szegények álmodnak róla, a festők megfestik, a zeneszerzők dalba foglalják, építészek irigylik, történetírók följegyzik. A palotából csak az akarna szökni, akit ott rabságban tartanak. Csak az akarna szökni, aki fogoly.

Aki fogoly.

A királyfinak akkora esze volt, mint senki másnak az országban. Sok eszem van – nyugtázta magában időnként a királyfi, de nem valami gőgösen, inkább csak úgy józanul. Kivált az emberek lelkét ismerem jól – fejtegette tovább a gondolatát. Szóval nem úgy van nagy eszem, hogy például kapásból meg tudnám mondani, hogy mennyi hétszer nyolc, nem, ezt nem tudnám megmondani. És a háromszög szögeinek összegéről sincs fogalmam. Ezt sem tudnám, ha kérdeznék – ismerte el. De az emberi lelkek sokfélesége között a legjobban én ismerem ki magam. És ez mennyivel kifinomultabb dolog.

A királyfi hátratette a kezét, és úgy járkált a palotában szobáról szobára. Itt van példának okáért a feleségem, Sárkány Rózsa – szövögette a gondolatait. Szép is, kedves is, eléggé okos is. Mindenki ezt gondolja róla. De igazán csak én ismerem a lelkét. Tudom, hogy kárörvendő, beképzelt, kéjvágyó és hazug. A lelke üres magház. Kopogós, hideg, szürke, száraz. A királyfi a szalonba ért, a kezébe vett egy fehér porcelánvázát, szórakozottan forgatta a szeme előtt. Hogy is tudok vele élni! – hőkölt meg egy pillanatra a saját gondolata elől. A helyére tette a vázát, és tovább rótt a szobákat.

És aztán itt van az apám. Egy király! Bölcs, jóságos, igazságos. Mindenki ezt gondolja róla. De igazán csak én ismerem a lelkét. Tudom, hogy képmutató, zsarnokoskodó, hirtelen haragú, műveletlen. A lelke üres krumplicsák. Szúrós, kemény, zörgős, öreg, poros. A királyfi a könyvtárszobába ért, az ablak elé lépett. A nap félúton volt a zenit felé, csillogott, ragyogott. Hogy is tűrhetem még, hogy ő üljön a trónon! – mondta ki a lelkét régóta rágó gondolatot. A királyfi behajtott a ablaktáblákat, és egyre indulatosabban járkált a szobákban. Visszatért a nappaliba, ahol elkezdte nyugtalanító sétáját, és új körbe kezdett.

Vagy, mit mondjak, itt van az én fiam. Ügyes, jól forgatja a kardot, törekvő, vág az esze, bátor. Mindenki ezt gondolja róla. De igazából csak én ismerem a lelkét. Tudom, hogy nyegle, lusta, nehézfejű, szoknyabolond és falánk. A lelke, mint a kifordított kesztyű. Semmire sem jó, üres, oktalan, bamba. A királyfi a tárgyalóterembe ért, fölvetett az asztalról egy könyvet, és szórakozottan belelapozott. Hogy is engedhetem, hogy még mindig az én kenyeremet egye! – szökött eszébe a gondolat. Visszatette a könyvet a helyére, és ment tovább, a lába vitte magától.

Aztán itt vagyok én. Talán nagyra törő, hatalomvágyó, pénzimádó vagyok? Mindenki ezt gondolja rólam. De igazából csak én ismerem a lelkemet. Tudom, hogy érzékeny vagyok, fogékony, okos, hithű, szilárd és kitartó. Lelkem, mint a szétrobbanó tűzijáték, csillogó, sziporkázó, sokszínű, bámulatra méltó, kivételes. A trónterembe ért, megállt a királyi címer előtt. Az oroslán fogait vicsorgatva nézett rá a pajzsra. Hogy lehet, hogy még nem én vagyok az uralkodó! – kiáltotta reszketve, és szemében haragos lángok lobbantak.

És abban a pillanatban a királyellenes összeesküvés terve mint lehetséges és az államérdekekkel feltétlenül összhangban álló terv tűnt fel a királyfi előtt. Legnagyobb meglepetésére máris olyan tisztán látta ennek a tervnek néhány részletét, mintha nagytűővegen át nézne kipreparált lepkeszárnyakat. Sokáig állt mozdulatlanul, amikor

egy szolga lépett a terembe. Átadta a király meghívását a délutáni tanácskozásra. A királyfi összerendezte, és a szolgára nézett. Jól látta a szolga hűséges ábrázatát, minden szolgálatra kész kezét, kezében a papírt és a papíron a király úrhatnám jellemét tükröző aláírását. Végül nyugodtan, határozottan válaszolt:

Megyek!

A királyfi mostanában attól félt a legjobban, hogy bele fog szeretni saját magába. Isten őrizz! – gondolta, amikor a lelkébe kapaszkodott ez az undokság, és gyorsan lefüggönyöztette a palotában található tükröket mind.

Nem fogok én magamba szeretni! – szölt magabiztosan, és visszavonta a nevezését arról a lóversenyről, ahol minden alkalommal ő ért elsőként célba.

Nem fogok én magamtól lángra gyúlni! – gondolta hetikén, és megtiltotta, hogy az emberek térdre borulva fejezzék ki előtte a tiszteletüket.

Nem fogok én az önimádattól elpuhulni! – sistergett tovább, és nem olvasott fel többé a verseiből a költői versenyeken, ahol pedig mindig őt kiáltották ki győztesnek.

Minek is kényeztetném tovább a lelkemet? – és visszaadta a doktori címeit, tudományos fokozatait az akadémiának.

Miért kellene, hogy rossz útra vigyen engem a saját csodálatom? – ingerkedett magával, és számúzta a palotából azokat a nőket, akik nyíltan vagy titokban szerelmet vallottak neki.

Talán kedvemre vannak a dicsőítő beszédek? Talán nem ásztozom a rólam írt hőse-énekek hallgatása közben? Elhíhetem-e, hogy én vagyok az országban a legjobb úszó, futó, céllövő és sakkozó? És miért nem húzzák meg a harangokat, amikor én alszom, és miért nem természetnek az országban zöldborsót, amit én nem szeretek? Az alakomat mintázó szobrok a tereken és a parkokban ugyan kinek tetszenek?

Amikor a királyfi leszámolt az önmaga iránt érzett csodálattal, amikor minden hiúságtól megszabadította magát, és még az emberek pillantását is hidegen fogadta, akkor visszavonult a szobájába. Székét az ablak elé húzta, és elcsendesedve bámult kifelé. Esett a hó, és ő abban kereste örömét, hogy találgatta a sokféle lábnyom eredetét. Hogy fognak engem tisztelni az emberek azért, mert ilyen önmérsékletet tanúsítok! – gondolta visszavonulásának második napján, és tovább bámulta a csapatosan szálló varjakat a havas táj fölött. Na igen – mondta elérzékenyülve az ötödik napon, és fölállt, föllebentette a tükrőről a függönyt, mert kedve támadt szembenézni önmagával. Ugyan ki lehet ez az ember, aki képes volt szakítani önmaga korábbi énjével? Örömmel nézegette magát. Milyen jól tesz nekem ez a visszavonult élet – állapította meg a hetedik napon, mert úgy találta, hogy szebb, mint valaha. Jobbra-balra forgott. Mennyi energia van bennem! – kiáltott fel meglepetten. Hiszen minden rendben van velem! Hogy is ijedhettem meg ennyire! Nem volt tovább maradása a csendes kis szobában, kicsapta az ajtót, végigrobogott a folyosón, és minden szembejövőt megragadott a grabancánál, hogy suttogja szépen a fülébe, mi a véleménye róla, jól tett-e neki a visszavonulás, és amikor mindenkitől egybehangzóan kedvező véleményt hallott, akkor úgy, ahogy volt, kabát és sapka nélkül kiszaladt a hóesésbe, erőteljes lépéseivel utat vágott magának a hóban, és kipirult arccal belépett a kancelláriába. Gyorsan jelezte részvételi szándékát a tavaszi lóversenyeken, a tudományos konferenciákon, a cél-lövők találkozóján és a költői versenyeken. Izgatottan érdeklődött, hogy miről maradt le eddig, és hogy kik voltak a győztesek. Visszavonta hirtelen elkeseredésében hozott rendelkezéseit. A tükrök fedetlenül csilloghattak. Nem bánta, ha az emberek ismét

térdre borulnak előtte. Mi rossz van abban? Néhány szerelmes levelet is lediktált emlékezetből, és újra megcímezte magának.

Nem voltak többé kétségei, és ez bizony jó. Jó, jó, jó.

A király már reggel érezte, hogy beszélnie kell valakivel egy bizonyos dologról, de hogy mi az, és hogy kivel kell megbeszélnie, nem tudta volna megmondani. Beszéljünk! – mondta hát mindenkinek, aki az útjába akadt, hátha eszébe jut az a fontos ügy.

Reggelizés közben egyik kedvenc témáját hozta föl, a krétai kultúra történetét – hát ha ez lesz az, amiről beszélnie kell, és már mondta is: „A régész Evans saját elképzelése szerint helyreállította a tengerpart szomszédságában fekvő palotát. Bár sokan vitatják a rekonstrukciónak e merész jellegét, kétségtelen, hogy a látogatók százezrei csakis az itt szerzett benyomásaik alapján idézhetik maguk elé Kréta e csodálatos építményeit” – szavalt élvezettel a király, de ahogy kimondta ezeket a mondatokat, máris érezte, hogy nem ez volt a fontos megbeszélnivaló. Zavartan elhallgatott hát.

Reggeli után lement a kertbe levegőzni, ott nagy örömeire összetalálkozott a szabadságát náluk töltő Luxemburg herceggel. Hátha ő lesz az, gondolta a király, és nyomban belekezdett másik kedvenc témájába, a pillangók átalakulásába. „Hogyan születtek egy pillangó? Igazán kalandos története van! Hogy két pillangó párzani tudjon, azonos fajtájúaknak kell lenniük. Színeikről és szagukról ismerik fel egymást. Nem sokkal a pázás után a nőstény petéket rak. Fajtájától függően keveset, huszonötöt vagy rengeteget, tízezeret petézik. A leggyakrabban egy levélre rakja a petéit, de az is előfordul, hogy meg sem áll, és röptében szórja szét a petéket” – magyarázta a király, de amint ajkát elhagyták ezek a mondatok, máris érezte, hogy nem ez volt az a fontos dolog, amire reggel óta gondol. Zavartan elhallgatott hát.

Délben leült a családjával ebédelni, belemerítette kanalát a levesbe, és akkor megint eszébe ötlött egy jó beszédtema, és boldogan belekezdett: „Rákóczi – Zrínyihez hasonlóan – tollal és karddal harcolt hazája szabadságáért. Az a történelmi tény, hogy Rákóczi egy személyben volt Erdély fejedelme, hadvezér, államférfi, író, társadalmi és politikai bölcselő, tükröződik a korabeli irodalomban és képzőművészetekben” – és még folytatta volna élvezettel a király, de lendülete egyszer csak megtört, mert érezte, hogy nem ez a fontos téma, amiről beszélnie kell. Zavartan elhallgatott hát.

Ebéd után olvasgatni szokott a könyvtárszobában, de ezen a napon nem ment volna az olvasás, kiült hát az erkélyre, és szemlélte a kertet, a szirmukat bontó cseresznyefákat. A szobalány kávét vitt neki, és a király leültette magával szemben, a csészére rá sem nézett, és beszélni kezdett. „Amundsen ismerte Scott útitervét, és kezdettől el volt határozva, hogy más útvonalat választ. Természetes, hogy a Sark felé tartva az őket elválasztó távolság szükségképpen nullára zsugorodott. Nem tagadható tehát, hogy mégiscsak erőpazarlás volt két expedícióval erőszakolni az utat egészen a déli pólusig. Ha Scott visszafordul arról a pontról, ahol Amundsen fekete lobogójára és szánnyomaira bukkant, a Sarktól egy napi járásra, bizonyosan megmenekül, hiszen csak hajszálon múltott a katasztrófa. De ehhez a hősi lemondáshoz nem voltak elég – gyengék!” – lelkesedett a király, de amint kimondta ezeket a mondatokat, azonnal észrevette, hogy nem ezt és nem a szobalánnyal kell megbeszélnie, és zavartan elhallgatott. Akkor hát mit? Törte a fejét, és nyugtalansága növekedett.

Már alkonyodott, amikor még egy utolsó próbát tett. A teniszezésből visszatérő fiához szegődött, és elkezdte: „A fánk a leggyakrabban készített zsírban sült tészta. Jó minőségű lisztből, tojássárgájából, kevés vajjal és porcukorral készítjük a hozzá való kelt

tésztát. A tésztába tett rum vagy fehérbor a fánk ízét, minőségét fokozza.” Dőlt a szó a királyból, de látva a királyfi növekvő értetlenségét, csüggedés vett erőt rajta, és zavartan elhallgatott.

Egy sikertelen és zavaros nap befejezéséhez készülődött, amikor ajtaján kopogtatott a kancellár, és gondterhelt arccal belépett. Meghajolt, és a király elé állt. Rossz híreim vannak, felség. A forradalom már a fővárost fenyegeti. A király észbe kapott: ez az! A forradalom! Tegnap forradalom tört ki az országban, és erről akart beszélni már reggel óta. Megveregette a derék kancellár vállát: Hát mi is van ezzel a forradalommal, fiam?

Baj van, felség. Ha nem ad parancsot, hogy a katonaság megtorló lépéseket tehesen, akkor nem tudom már sokáig védeni az ön és családja épségét.

Hát csak intézkedjen, fiam. Mindent kövessen el! Maga tudja, hogy kell.

Szabad kezet ad hát?

Hogyne! Feltétlen megbízom... megbízunk hű alattvalónk hozzáértésében.

A király megkönnyebbült, a kancellár arca még gondterheltebbé vált. És, fiam, holnap feltétlenül szóljál nekem, nehogy megint azzal töltsöm a napomat, hogy nem jut eszembe, miféle fontos megbeszélnivalóm van.

A kancellár meghajolt, és gyorsan eltűnt. A király pedig lefeküdt, és tiszta, kisimult arccal borult az álom habjaiba.

A királynak hideg és meleg testrészei egyaránt voltak. Meleg volt a keze, igaz, a hüvelykujjai már mindkét oldalon dermesztően hidegek, mintha egy hőemberből nőttek volna ki. Aztán meleg volt a fenéke is, a combja azonban hideg jégoszlop. A lábujjai tüzes lávacseppek, de a lábfeje már egy külön kontinens, valóságos Antarktis, ahol fél évig nem kel fel a nap. A dereka parázslott, a mellkasa fortyogott, azonban a vállá jeges hegycsúcs, a hátát műlesikló pályává lehetett volna alakítani, két lábszára egy-egy téli faág, melyeket üveges ónos eső szorít. A belső testrészeivel sem volt ez másképpen. A mája langyosan remegett, de a tüdején jégvirágok nyíltak, a szíve, mint a frissen sült bukta, izzott-piroslott, a hangszálai pengő jégműrokok. A vére lobogva forrt a dermedt érfalak között, a veséi látványosan szép megfagyott vízeseések, amelyeken hegymászók teszik próbára magukat, a nyirokfolyadék azonban csaknem szétperzselte a nyirokmirigyeket. A szemgolyója külső része melegen sugárzott, de a láthatatlan belső részek kopogtak a hidegtől. A vakbele szobahőmérsékletű volt, a végbele, akár egy hévízi forrás, lassan gőzölgött, átláthatatlan párafelhőbe vonva a gyomrot. A heréi fagyott állapotban voltak, két sima jéggolyó, amilyeneket a pezsgőbe szoktak tenni, a hímvesszője, mint a kemence kenyérsütésakor, tüzes. A gerince hóval borított, a bordái, mint valami jégbarlang ívei.

A király általában azzal foglalkozott, hogy a hideg és a meleg testrészek között kiegyenlítse a hőmérséklet-különbséget. Meleg tenyerét rátette a combjára, összegörnyedt, hogy a tüdeje rányomódjon a belekre, a lábujjaival a hátát tapogatta. Közel s távol nem volt még egy ember, aki ennyire hajlékonyá tudta volna tenni a testét, mint a király, akit hol a kihűlés, hol a sorvasztó láz fenyegetett pusztulással. A palotában a legfontosabb dokumentum a király testéről készült hőtérkép volt. A meleg részek pirossal voltak jelölve, a hidegek fehérrel. Akinek kedves volt a sorsa a palotában, az úgy tett, mintha nagyon érdekelné őt ez a térkép, sokszor megállt előtte, és hosszasan nézegette. A király is képes volt órákig tanulmányozni az ábrát kívül meleg, belül hideg szemével.

Ha a király valakit magához ölelt, akkor az illető nem mondott ezért köszönetet, égési és fagyási sérülésektől egyaránt szenvedve könyörgött, hogy szabadon elhagy-

hassa a palotát. De a király vigyázott, és csak a halálraítélteket ölelte magához. Évente nyolc-kilenc ember halt meg a király karjában. A bűnösre kimondták az ítéletet: király általi halál. És már vitték is a foglyot, utoljára megmosdatták, megborotvták, még ételt is tettek eléje, egyen, ha bír, a pap megcsókoltatta vele a Bibliát, és már hurcolták is a kivégzőcellába, ahol várta őt a király. Rájuk zárták az ajtót, csak ketten maradtak, még az őr sem kukucskálhatott a kémlelőnyíláson át. Az elítélt rémülten nézett a királyra, akadt olyan is, aki térdre vetette magát, és megvetően gyáva módon az életéért könyörgött, de a király nem húzta az időt. Levette az ingét, odalépett a bűnöshöz, karját a dereka köré fonta, és erősen magához szorította. A király nem volt kárörvendő, nem élvezte a mellkasán vergődő szerencsétlen haláltusáját, igaz, nem is sajnálkozott, szemét a cella gyalumatlan ajtajára szegezte, és a délutáni hideg időre gondolt, amit az időjárás-jelentés jósolt, aztán tíz perc múlva egykedvűen engedte el a nyögésekből és sikolyokból kifogyó, mindörökre elnémuló embert a karjából. Kopogott az örökért, visszavette az ingét, és gyorsan távozott.

Különben igen boldogtalan király volt. Idejét hol a pincében töltötte, mert hűsölni szeretett volna, hol a rekkenő padlásra ment, hogy egy kicsit fölmelegedjen. De minden fáradozása hiábavaló, mert sem lehűlni, sem felmelegedni nem képes.

Helyhiány miatt a palotába költöztették a dobozgyárat. Voltak ott kekszesdobozok, tévédobozok, kalapdobozok, díszdobozok, illatos parfümösdobozok, alkatrészdobozok, csokoládésdobozok, írógépdobozok, lámpadobozok, kapocstartó dobozok, bélelt dobozok, fémvasalt dobozok, hajtogatható és rugós fedelű dobozok, szemüvegtokdobozok, műszerfaldobozok és tolltartó dobozok. A sok doboz tornyokban állt a folyosón, eltorlaszolta a lépcsőfordulókat, beárnyékolta az ablakokat. Óránként lehetett hallani valami puffanást, ilyenkor ledőlt egy doboztorony. A palotában új közlekedési utakat kellett találni, mert a régieket magába nyelte a dobozgyár. Havonta egyszer elszállították a dobozokat. Akkor a palota üres lett, vidáman, szabadon csengett-bongott, ityegett-fityegett, talán a jövőjét tervezgette, arra gondolt, hogy fölvesz egy kis hitelt, és elutazik a Rivierára, csakhogy, mint valami őserdő, megint kezdték benőni a dobozok, és ágyhoz kötött, tehetetlen öregember lett belőle. A dobozhegyek mögül alig látszott ki.

További helyhiány miatt a palota-dobozgyárba költöztették a városi börtönt. Az első emeleten voltak a cellák, az alagsorban gyártották a dobozokat. A változásokat alig lehetett megérezni, a rabok csendesen üldögéltek a priccseken, a dobozrakások kicsit inogtak. Milyen kellemes itt nálatok! – örvendeztek a király vendégei.

Két hétre rá a palota-dobozgyár és a városi börtön mellé költöztették az ókollégiumot és a vágóhidat. Az újkollégium és a vasútállomás tíz nap múlva költözött melléjük. Egy az egyben befértek, egyiknek sem lógott ki semmije sem, vidáman dudorásztak. Nem volt semmi baj, a változtatások ésszerűségét senki sem vitatta. Az alagsorban gyártották a dobozokat (havonta szállították), az első emeleten ültek a rabok, a második emeleten osztozott az ó- és az újkollégium, a gyerekek délelőtt iskolában voltak, csak késő délután értek haza, akkor a nevelőtanárok sorba állították őket, bevezényelték a szobáikba, és többé egy pissenést sem lehetett hallani. A harmadik emeleti vasútállomáson pontosan indultak és érkeztek a vonatok. Mozdonyvezetők hajoltak ki a mozdonyokból, szendvicsárosok és kalauzok siettek el a szerelvények mellett. A negyedik emeleten működött a vágóhid, és nem lehetett semmi panasz, mert jól működött, a marhák, disznók, tyúkok engedelmesen hajtották fejüket a kés alá, a kifolyó vér is hal-kan csöpögött. A király néha elgyönyörködött az összevont intézményeken: micsoda

eszményi összhang! Már azon törte a fejét, hogy más királyoknak is javasolni fogja a helymegtakarításnak ezt a gazdaságos módját, amikor baleset történt. A királyné le akart menni a konyhába, hogy az ebéd után nézzen, de véletlenül belerúgott a vágóhíd sarkába, és erre égszakadás, földindulás, leborult a vágóhíd disznóstul, tyúkostul, marhástul, véredényestül, belezuhant a vasútállomás közepébe, a vonatok egymásba szaladtak, a sínek diribdarabra törtek, rázuhant az egész romhalmaz a börtönre, a börtön a dobozgyárra, de még előbb magukkal sodorták az ó- és az újkollégiumot. Minden recsegett-ropogott, omladozott, összelapult a sok jó doboz. A palota, akár egy térdre roskadt bika, még pusztulásában is fenséges látvány volt.

A király azóta is haragszik a királynéra: miért nem tudott a bőrében maradni! Mi nek nyugtalankodik, amikor minden olyan szépen el van rendezve körülötte!

A királyi palotában tiszta volt minden. Tiszta falak tartottak tükröt, tiszta függönyök lobogtak a tiszta huzatban, tiszta lepedőket terítettek a tiszta fekhelyekre, tiszta abroszokat a tiszta asztalokra. Tiszta szerszámok álltak a tiszta kamrákban, a tiszta padlásról tiszta széna illata omlott alá, akár a hab a sör tetejéről. Tiszta volt minden, gyökérig, magközépig tiszta. Tiszta mesék szóltak a tiszta szobák mélyén, tiszták a férfiak és tiszták a nők, tiszták az arcok, tiszták a tekintetek, tiszták a gondolatok, tiszták az álmok. Tiszta, tiszta, tiszta.

A királyi palotában fénykép volt minden. Fénykép falak tartottak tükröt, fénykép függönyök lobogtak a fénykép huzatban, fénykép lepedőket terítettek a fénykép fekhelyekre, fénykép abroszokat a fénykép asztalokra. Fénykép szerszámok álltak a fénykép kamrákban, a fénykép padlásról fénykép széna illata omlott alá, akár a hab a sör tetejéről. Fénykép volt minden, gyökérig, magközépig fénykép. Fénykép mesék szóltak a fénykép szobák mélyén, fénykép férfiak és fénykép nők, fénykép arcok, fénykép tekintetek, fénykép gondolatok, fénykép álmok. Fénykép, fénykép, fénykép.

A királyi palotában fél volt minden. Fél falak tartottak tükröt, fél függönyök lobogtak a fél huzatban, fél lepedőket terítettek a fél fekhelyekre, fél abroszokat a fél asztalokra. Fél szerszámok álltak a fél kamrákban, a fél padlásról fél széna illata omlott alá, akár a hab a sör tetejéről. Fél volt minden, gyökérig, magközépig fél. Fél mesék szóltak a fél szobák mélyén, fél férfiak és fél nők, fél arcok, fél tekintetek, fél gondolatok, fél álmok. Fél, fél, fél.

A királyi palotában porcelán volt minden. Porcelán falak tartottak tükröt, porcelán függönyök lobogtak a porcelán huzatban, porcelán lepedőket terítettek a porcelán fekhelyekre, porcelán abroszokat a porcelán asztalokra. Porcelán szerszámok álltak a porcelán kamrákban, a porcelán padlásról porcelán széna illata omlott alá, akár a hab a sör tetejéről. Porcelán volt minden, gyökérig, magközépig porcelán. Porcelán mesék szóltak a porcelán szobák mélyén, porcelán férfiak és porcelán nők, porcelán arcok, porcelán tekintetek, porcelán gondolatok, porcelán álmok. Porcelán, porcelán, porcelán.

A királyi palotában Liszt Ferenc volt minden. Liszt Ferenc falak tartottak tükröt, Liszt Ferenc függönyök lobogtak a Liszt Ferenc huzatban, Liszt Ferenc lepedőket terítettek a Liszt Ferenc fekhelyekre, Liszt Ferenc abroszokat a Liszt Ferenc asztalokra. Liszt Ferenc szerszámok álltak a Liszt Ferenc kamrákban, a Liszt Ferenc padlásról Liszt Ferenc széna illata omlott alá, akár a hab a sör tetejéről. Liszt Ferenc volt minden, gyökérig, magközépig Liszt Ferenc. Liszt Ferenc mesék szóltak a Liszt Ferenc szobák mélyén, Liszt Ferenc férfiak és Liszt Ferenc nők, Liszt Ferenc arcok, Liszt Ferenc tekintetek, Liszt Ferenc gondolatok, Liszt Ferenc álmok. Liszt Ferenc, Liszt Ferenc, Liszt Ferenc.

A királyi palotában üres volt minden. Ücsökfalak tartottak tükröt, ücsökfüggönyök lobogtak az üres huztatán, ücsökledők tartották az ücsökfehlíveket, ücsökabrásokat az ücsökasztalokról. Ücsökorszámok álltak az ücsök kamarákban, az ücsökpadlásról ücsökszéna illata omlott le a tetőre, akárcsak a sör tetejéről. Ücsök volt minden, gyökérig, magközepig. Ücsök mesék szóltak a ücsök szobk mélyén, ücsök a férfi kisérekeknél, ücsök az a csok, ücsök a tükörtük, ücsök a gondolatok, ücsök az álmok. Ücsök, ücsök, ücsök.

A királyi palotában [ ] volt minden. [ ] falak tartottak tükröt, [ ] függönyök lobogtak a [ ] huztatban, [ ] lepedőket terítették a [ ] fekhelyekre, [ ] abroszokat a [ ] asztalokra. [ ] szerszámok álltak a [ ] kamarákban, a [ ] padlásról [ ] széna illata omlott alá, akárcsak a sör tetejéről. [ ] volt minden, gyökérig, magközepig [ ]. [ ] mesék szóltak a [ ] szobák mélyén, [ ] a férfiak és [ ] a nők, [ ] az arcok, [ ] a tekintetek, [ ] a gondolatok, [ ] az álmok. [ ], [ ], [ ].

Berniczky Éva

A BÁBOZÓDÁS KORA

Gedő bácsikám nem csokoládéval vagy gumicukorkával halmozott el már-már rögeszmésen, életnagyságú hajjas babákat kaptam tőle. Igazságtalan és valótlan lenne azt állítani, hogy úgy viselkedett, mint egy cukros bácsi, mégis ez az idéetlen és hatásvadász párosítás jut eszembe, talán a játékok beteges mérete miatt. Ahányszor kibontottam a legújabbat, végigfutott a hátamon a hideg. Arra viszont egészen pontosan emlékszem, úgy mondták, az országból hozta nekem ezeket a játékokat. Ha elutazott egy-egy építkezésre, hónapok múlva tért haza, s az ország az én képzeletemben fokozatosan olyan rideg megalomániákat gyártó helyévé változott, ahol irdatlan kaszárnyákat építtetnek a piramisok emlékére, ahol kegyetlen hajcsárok korbácsolják az ácsokat. Nem látszott jól, hol végződtek a zsarnokok, s hol kezdődött Gedő bácsikám, mintha egyenesen belőlük nőtt volna ki, mintha a meghosszabbításuk lett volna, csendesesen tűrte gorombaságukat, szó nélkül verte be a fejtelenségeket, mert ezzel sokat lehetett keresni. Azokban az óriási hodályokban a babák is parancsra nyúltak, terebélyesedtek, és a tenyeres-talpas kaucsukszababák egyre nagyobb szürkés-kék dobozokba kerültek, régi filmek színésznőinek küldték ekkorában a méregdrága stólat a titkos rajongók. Legyűrtem hát rossz érzéseimet, azzal az igyekezettel próbáltam óriás babáimra hasonlítani, amellyel a megszeppent díva tanult a prémjében lépni. Némelyiknek nemcsak a kéz-állását utánoztam, hanem, mivel magasságunk megegyezett, könnyedén befeküdtem a helyükre akár, magamra húztam a doboz fedelét, ismerős ez a mozdulat, bár nem sikerül felidézniem, honnan. Meglehet, egészen véletlenül nyúltam bele a folytonosság izsajzába, s egy kis ügyetlen kaparászás után kezembe akadt valami, amin semmit sem változtatott az idő múlása, mégsem használható semmire. Elhittem, hogy a legjobb baksört a Hura Miskánál mérték, a legerősebb cérnát meg a Csiszlákék szatócsüzletében árulták. Az efféle haszontalanságokat Gedő bácsikámtól hallottam, ő pedig ritkán tévedett, hiszen egész életét az egyszerű hétköznapiak fölött töltötte, s a tető magassá-